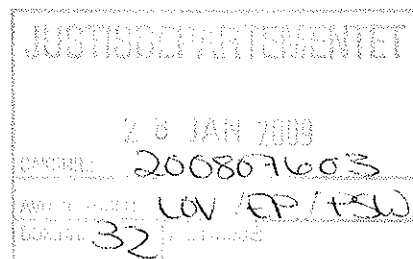

Sparebankforeningen
The Norwegian Savings Banks Association

Justisdepartementet,
Lovavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref.: 200807603 EP PSW

Vår ref.: 200800135 SLL/-

Oslo 22.01.2009

Høring - forslag til direktiv om forbrukerrettigheter

Vi viser til departementets høringsutsendelse 27.11.2008, og til såkalt dialogmøte 12.01.2009 i regi av Barne- og likestillingsdepartementet og Justisdepartementet.

Sparebankforeningen har følgende kommentarer til EU-kommisjonens forslag til direktiv om forbrukerrettigheter.

1. Formålet med arbeidet er å unngå fragmentering av lovregler på dette området, dvs at de ulike land innen det indre marked har forskjellige lovregler. En slik fragmentering medfører økte kostnader for de næringsdrivende, og også økte kostnader for forbrukerne ved at det indre marked ikke fungerer optimalt.

En annen form for fragmentering er imidlertid at nær beslektede forhold reguleres av ulike direktiver og derved ofte av ulike nasjonale regler. Et typeeksempel for banknæringen er forbrukernes angrerett, som dels er regulert av dørsalgdirektivet og dels av direktivet om fjernsalg av finansielle tjenester. Etter angrerettloven er det i dag ulike regler om hvilke finansielle tjenester som er unntatt fra angrerett, ulike regler om frister, ulike regler om forbrukerens plikt til å betale for mottatte tjenester dersom han utnytter angreretten osv. Dette er forvirrende for kundene, og gir risiko for usikker etterlevelse fra bankenes side. Problemet reduseres likevel noe ved at dørsalg forekommer relativt sjelden i næringen (typeeksemplet er vel salg av lån på hyttmesser, bil- og båtmesser mv), mens fjernsalg (f eks pr post kombinert med forutgående telefon- og e-postkontakt) er en svært vanlig form for avtaleinngåelse.

Dette spørsmålet var oppe da direktivet om fjernsalg av finansielle tjenester ble implementert i angrerettloven. Barne- og likestillingsdepartementet uttalte i Ot prp nr 36 (2004-2005) pkt 2.5.4.2 at man ikke ville foreta noen samordning av opplysningsplikt- og angrerettreglene på det daværende tidspunkt, men ville i hvert fall avvente EU's arbeid med nytt forbrukerkredittdirektiv og direktiv om forbrukerrettigheter.

På denne bakgrunn er det desto mer skuffende at EU-kommisjonen ikke har tatt også direktivet om fjernsalg av finansielle tjenester med i samordningsarbeidet. Norsk lovgivning med hensyn til f eks angrerett vil for bankenes del for framtiden være styrt dels av direktivet om fjernsalg av finansielle tjenester, dels av forbrukerkredittdirektivet og dels av det foreslåtte direktivet om forbrukerrettigheter. Det er ingen ideell situasjon. Det virker imidlertid lite realistisk å få utvirket noen endring her.

2. Direktivutkastet har fått en del mediaoppmerksomhet, særlig med hensyn til at det vil innebære en innstramming av en del rettigheter ved forbrukerkjøp som følger av norsk lovgivning i dag. Diskusjonen her har særlig gått på totalharmoniseringsprinsippet.

Vi tar ikke standpunkt her til hele direktivets virkeområde. Men vi ser at EU-kommisjonens formål med dette arbeidet bare vil kunne realiseres ved at en som hovedregel legger totalharmonisering til grunn. Vi vil derfor ikke reise innvendinger mot dette, for så vidt gjelder finansielle tjenester.

3. For finansielle tjenesteytelser vil, litt forenklet, bare direktivets regler om angrerett ved dørsalg og om urimelige kontraktsvilkår gjelde (art 3 nr 2).

Når det gjelder bestemmelsene om angrerett ved dørsalg er virkeområdet foreslått ytterligere innskrenket, idet bestemmelsene iflg art 20 nr 2 ikke vil gjelde for

- forbrukerkreditt. Angreretten for lån og kreditt vil utelukkende være regulert av forbrukerkredittdirektivet
- forsikring
- finansielle tjenester hvis pris er avhengig av markedsmessige svingninger osv.

Vi gir klar støtte til at angrerett ved forbrukerkreditt skal reguleres av forbrukerkreditt-direktivet alene, uavhengig av om avtalen er inngått ved dørsalg eller på annen måte.

Vi gir også klar støtte til at å innføre unntaket for finansielle tjenester med svingende markedsverdi også for dørsalg-situasjonene. Derved får en fjernet én av ulikhetene mellom fjernsalg- og dørsalg-reglene. Så vidt vi forstår vil dette kunne ha betydning for salg utenfor fast ekspedisjonssted av finansielle instrumenter, noe som neppe forekommer i særlig stor utstrekning.

4. Direktivets regler om urimelige kontraktsvilkår inneholder regler om næringsdrivendes standardkontrakter og om urimelige kontraktsvilkår. Kontroll med standardvilkår er næringen vel kjent med fra før, gjennom den gamle markedsføringsloven § 9 a og Forbrukerombudets rett til å gripe inn overfor klausuler som etter FO's skjønn er urimelige.

Direktivutkastet vil innebære en nyskaping for norsk rett, når direktivet implementeres, gjennom bruken av de såkalte svarte og grå listene over klausuler som skal anses henholdsvis formodes å være urimelige for forbrukerne, og ved at standardvilkår i strid med disse som utgangspunkt ikke skal binde forbrukeren (art 37). - "Svart liste" er riktignok benyttet også i direktivet om urimelig handelspraksis overfor forbrukere, og vil bli gjennomført ved forskrift til den nye markedsføringsloven. - Det er tilsynelatende et godt prinsipp, men kan slå svært uheldig ut for en avtale der noen klausuler er svært gunstige for forbrukeren mens andre blir vurdert som urimelige etter grå liste. Da skal de urimelige klausuler strykes (og fylles ut med bakgrunns-retten), mens avtalen for øvrig – med de forbruker-gunstige klausulene i behold – skal løpe videre. Det kan etter forholdene gi et skjevt resultat.

Når det gjelder innholdet i listene, har vi ingen kommentarer til svart liste.

Med hensyn til grå liste er vi kritiske til bokstav i), dvs at en klausul om at "den erhvervsdrivende (har) mulighed for uden forbrugers samtykke at overdrage sine

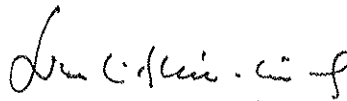
forpliktelse i henhold til aftalen” som utgangspunkt skal anses som urimelig. Slike forhold bør for finansielle tjenester utelukkende være regulert av forbrukerkredittdirektivet, som i art 17 forutsetter fri omsettelighet. Vi viser også til dagens norske regler i finavtl § 45, om at finansinstitusjoner uten kundens samtykke kan overføre en fordring til annen finansinstitusjon.

5. Med hensyn til beregning av angrefrist har vi ingen innvendinger mot at fristen regnes fra det tidspunkt forbrukeren har mottatt alle pliktige opplysninger (jf i dag angrerettloven § 22 a annet ledd og 22 e første ledd). Vi gir likevel klar støtte til forslaget i art 13 om at angrefristen likevel utløper senest tre måneder etter at den ervervsdrivende har oppfylt sine øvrige avtalemessige forpliktelser fullt ut. Særlig med hensyn til kausjoner kan det etter forholdene være svært uheldig med en evigvarende angrerett – kausjonisten benytter sin angrerett ikke fordi han ikke mottok fullstendige opplysninger fra banken før han avga kausjonserklæring, men fordi låntaker har misligholdt lånet og banken krever kausjonisten.

Med vennlig hilsen
Sparebankforeningen i Norge

Arne Hyttnes
Adm. direktør

Sven L'Abée-Lund
Ass. direktør